

DOI: 10.5281/zenodo.1240908

УДК 351/354:37(477)

Полякова О. С., к.ю.н., НЮУ ім. Ярослава Мудрого, м. Харків

*Polyakova O. S., Ph.D in Law, Assistant Professor at Military Law Department
National Law University named after Yaroslav the Wise, Kharkiv*

РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРТНОГО ОПИТУВАННЯ ПРО СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПРАВОВОЮ ОСВІТОЮ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

RESULTS OF AN EXPERT SURVEY ON THE STATE AND PROBLEMS OF PUBLIC ADMINISTRATION IN LEGAL EDUCATION IN UKRAINE: A COMPARATIVE ANALYSIS

В статті представлено порівняльний аналіз відмінностей у результатах експертного опитування, що проводилося в грудні 2015 р. і грудні 2017 р. у Харківському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, про стан та проблеми публічного управління правовою освітою населення. Визначено відмінності у рівні інформованості респондентів про правову освіту та рівні їх обізнаності про зміст реформ, що проводяться в Україні.

Ключові слова: *публічне управління, реформування, правова освіта, рівень правових знань, рівень інформованості, рівень обізнаності, емпіричний метод дослідження, експертне опитування, порівняльний аналіз.*

The article presents a comparative analysis of the differences in the results of an expert survey on the state and problems of public administration of legal education of the population which conducted in December 2015 and December 2017 at the Kharkiv Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. The differences in the level of awareness of the respondents about legal education and their level of awareness about the reform content in Ukraine are determined.

Key words: *public administration, reform, legal education, level of legal knowledge, level of awareness, empirical method of research, expert survey, comparative analysis.*

Постановка проблеми. Дослідження, результати якого пропонуються в даній публікації, присвячені вивченню думки експертів про стан і проблеми публічного управління правовою освітою населення в Україні, виявленню відмінностей і подібностей у їхніх відповідях за період експертного опитування, яке проводилося двічі: у грудні 2015 р. та у грудні 2017 р. Результати попереднього аналізу (дані за 2015 р.) нами були вже

оприлюднені в науковій публікації [3]. Дане дослідження важливе для більш ефективної побудови стратегій і тактик проведення правопросвітницьких кампаній, розвитку формальної та неформальної правової освіти в українському суспільстві.

Як і раніше, в якості експертів виступили слухачі факультету підготовки магістрів державного управління (з грудня 2017 р. – факультет публічного управління та адміністрування) Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (далі – ХарРІ НАДУ). Опитування проводилося шляхом анкетування. Метою дослідження було з'ясувати стан і проблеми публічного управління правовою освітою населення в Україні, виявити зміни у думках експертів, які відбулися за три роки стосовно цієї проблематики. Метод, який було обрано нами для дослідження – метод експертного опитування, який є найбільш поширеним і використовується для отримання інформації про певну проблему від спеціалістів відповідного профілю. Звичайно, ми розуміємо, що недоліком цього методу є суб'єктивність думок та обмеженість суджень експертів. Утім, вважаємо, що переваги цього методу полягають у такому: за досить короткий термін невелика група осіб, які виступають експертами, надають кваліфіковану оцінку ситуації, що склалася в сфері публічного управління правовою освітою населення в Україні; експерти можуть визначити основні проблеми та окреслити можливі шляхи їх вирішення; відносна простота методу для прогнозування подальшої ситуації, особливо в умовах неповної інформації про цю сферу. Також у дослідженні було використано метод порівняльного аналізу, який надав можливість на основі зібраних даних виявити і визначити логічні закономірності, які більш детально характеризують визначену проблематику.

Отже, у даній публікації представлено узагальнюючі результати дослідження 2017 р. та здійснено порівняльний аналіз із даними опитування 2015 р. за такими напрямками: рівень інформованості респондентів про правову освіту; рівень обізнаності зі змістом реформ, що проводяться в Україні. Оскільки більшість респондентів представляли органи виконавчої влади, то значна увага приділялася питанням правової підготовки цих спеціалістів, їхнього розуміння процесу реформування та готовності впроваджувати ці реформи на місцях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми правової освіти, правового виховання, правової культури, правової свідомості достатньо висвітлені в наукових працях як зарубіжних, так і вітчизняних авторів.

В науковому середовищі активно обговорюється процес суцільного реформування, який розпочався в Україні ще в 2014 р., та який, відповідно до національних стратегічних документів, торкається всіх сфер суспільного життя. В українському суспільстві за підтримки міжнародних і вітчизняних організацій вивчається думка громадян, їх ставлення, очікування та відчуття

від процесу реформування. Поза увагою дослідників залишається вивчення думки такої цільової групи, як працівники органів виконавчої влади, тобто саме тих осіб, хто впроваджують ці реформи на місцях, їх ставлення, сприйняття та розуміння змісту реформ, рівня правової підготовки. Саме це і обумовило вибір теми дослідження.

Постановка завдання. Мета статті полягає у здійсненні порівнянного аналізу відмінностей у результатах експертного опитування, проведеного у 2015 і у 2017 рр., про стан і проблем публічного управління правовою освітою населення в Україні, отриманих шляхом збору, аналізу й узагальнення інформації; визначені відмінностей і подібностей у рівні інформованості респондентів про правову освіту, рівні обізнаності про зміст реформ, що проводяться в Україні, та їх готовності впроваджувати ці реформи на місцях.

Виклад основного матеріалу. Емпіричною базою статті є результати проведеного експертного опитування, що проходило в два етапи: у грудні 2015 та у грудні 2017 рр. Було опитано 183 особи (у 2015 р. – 65 осіб і в 2017 р. – 118 осіб), які представляють переважно Схід України (Харківську (137 осіб), Полтавську (16 осіб), Луганську (13 осіб), Сумську (9 осіб), Донецьку (4 особи) області) і лише 4 особи з м. Києва та Київської області. Всі респонденти мають вищу освіту, крім того, 2 особи мають наукову ступінь кандидата наук. У цілому соціально-демографічну характеристику респондентів наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Соціально-демографічна характеристика респондентів

Рід діяльності	Кількість осіб			Характеристики	Кількість осіб		
	2015 р.	2017 р.	всього		2015 р.	2017 р.	всього
державний службовець	39	65	104	Стать			
співробітник органів місцевого самоврядування	14	34	48	чоловіча	21	25	46
співробітник науково-освітньої установи	-	2	2	жіноча	44	93	137
співробітник комерційної організації	9	7	16	Вікова група			
представник некомерційної організації	-	3	3	20-29 років	33	36	69
представник політичної партії	-	2	2	30-39 років	23	48	71
представник недержавної організації	2	2	4	40-49 років	9	26	35
фізична особа	1	1	2	50-59 років	-	8	8
інше	-	2	2	Освітній рівень			
Всього	65	118	183	вища освіта	65	118	183

Як видно з таблиці, значна більшість респондентів 74,9 % – це жінки. Вікова група респондентів переважно від 20 до 40 років (76,5 %). Оскільки цільовою групою були слухачі факультету публічного управління та адміністрування ХарРІ НАДУ, то цілком логічно, що переважна більшість респондентів (83,1 %) – це державні службовці та співробітники органів місцевого самоврядування. За умовами прийому на навчання до ХарРІ НАДУ, приймаються особи, які перебувають на державній службі або службі в органах місцевого самоврядування та обіймають посади державної служби, що належать до 1-5 групи оплати праці або віднесені до першої – четвертої категорії посад в органах місцевого самоврядування. Зазвичай, на цих посадах працюють переважно жінки, тому і в експертному опитуванні більшу частину респондентів склали саме жінки.

Слід зазначити, що державний службовець, відповідно до Закону України «Про державну службу», зобов'язаний дотримуватися Конституції та законів України; поважати гідність людини та не допускати порушення прав і свобод людини й громадянина; виконувати рішення державних органів, накази (розпорядження), доручення керівників, надані на підставі та у межах повноважень, передбачених законами України; постійно підвищувати рівень своєї професійної компетентності та удосконалювати організацію службової діяльності тощо [4]. Таким чином державний службовець повинен мати достатньо високий рівень правової підготовки.

Зауважимо, що в Україні щороку проводиться оцінювання результатів службової діяльності державних службовців, що включає визначення та перегляд завдань і ключових показників, оціночну співбесіду, визначення результатів оцінювання та їх затвердження. Зокрема, оціночна співбесіда проводиться з метою обговорення виконання поставлених завдань і ключових показників, дотримання загальних правил етичної поведінки та вимог у сфері запобігання корупції. Під час оціночної співбесіди визначаються потреби у професійному навчанні та розглядаються пропозиції щодо завдань і ключових показників на наступний період [5]. Втім, чи визначається рівень правових знань, ставлення державного службовця до процесу реформування, що відбувається сьогодні в країні, дуже важко сказати. Отже, розглянемо результати дослідження стосовно рівня правової підготовки респондентів. Так, на запитання, чи достатній має рівень правової освіти, більшість респондентів (77,1 %) відповіли, що недостатній (88 осіб) або вагалися із відповіддю (53 особи). Цікаво, що в порівнянні із 2015 р., у 2017 р. думка респондентів не змінилася (у 2015 р. про недостатній рівень своєї правової освіти визнали 76,9 %, а в 2017 р. – 77,1 %). Також не змінилася і цільова група, яка, на думку респондентів, найбільше потребує знань з правової освіти, – це держслужбовці (54,2 %).

В 2017 р. більшість респондентів (58,5 %) зазначили, що вони мали можливість отримувати правові знання в рамках освітнього процесу в навчальних закладах професійної освіти. Цікавим виявляється той факт, що

цей відсоток повністю співпадає із результатами опитування 2015 р. На друге місце респонденти в обох випадках поставили Інтернет-ресурси (44,3 %), а на третє – опанування матеріалами навчальної програми в школі (26,8 %). Не втішними, з нашої точки зору, є саме останні показники, оскільки на державному рівні набуття людиною правових знань відбувається в рамках формальної освіти, в якій найбільша кількість навчальних закладів – це школи. Серед навчальних курсів із правових дисциплін, які викладаються у школах, більшість респондентів вивчали «Правознавство» (67,8 %) та «Основи держави та права» (42,4 %). Дуже мала частка респондентів засвідчили, що вони знайомі з такими новими навчальними курсами, як «Громадянська освіта», «Освіта з прав людини» та «Освіта для громадянського суспільства». Це означає, що навчальні програми з правових дисциплін, що викладаються у школах, є неефективними, застарілими, а, отже, їх зміст потребує перегляду та вдосконалення. А з новими, більш прогресивними, сучасними курсами більшість громадян не знайома або, навіть і не чули про них.

У той же час, респонденти зазначили, що найбільш ефективними каналами поширення правової інформації, є ресурси Інтернету, спілкування із професіоналами та телебачення (табл. 2). Причому в 2017 р. респонденти спілкування із професіоналами оцінили втричі більше, ніж у 2015 р. Крім того, в 2017 р. хоча і не набагато в порівнянні з 2015 р., але ж все таки респонденти відмітили інформаційні матеріали, періодичну та неперіодичну продукцію. Зовсім неефективним каналом респонденти визначають телефонні дзвінки. Оскільки значна більшість респондентів визначили свій рівень правової освіти не достатнім, то вони готові підвищити його насамперед шляхом їх участі у відповідних тренінгах, семінарах, конференціях (73,8 %), а шляхом співбесіди з професіоналами (41,5 %), отримання спеціальної юридичної освіти (20 %), самоосвітою (17,5 %) та ін.

Таблиця 2

Відповіді на запитання «Які, з Вашої точки зору, найбільш ефективні канали поширення правової інформації?»

№ з/п	Найменування каналів поширення правової інформації	Кількість відповідей, у %		Всього, у %
		2015 р.	2017 р.	
1	Ресурси Інтернет	53,8	69,5	63,9
2	Спілкування із професіоналами	21,5	64,4	49,2
3	Телебачення	44,6	44,9	44,8
4	Періодична поліграфічна продукція (газети, журнали)	10,8	11,0	21,3
5	Інформаційні стенди, сітілайти, біллборди тощо	3,1	23,7	16,4
6	Неперіодична поліграфічна продукція (листітки, буклети, плакати тощо)	-	16,1	10,4
7	Радіомовлення	7,7	13	9,8
8	Важко сказати	-	5,1	3,3

9	Інше	3,1	1,7	2,2
10	Телефонні дзвінки	-	-	-

Щодо рівня інформованості респондентів із змістом реформ, що нині впроваджуються в країні, то більшість з них (86,9 %) вважають, що в Україні потрібно проводити реформи. Втім, повністю поінформованими себе щодо змісту реформ вважають лише 4,9 % респондентів, скоріше поінформовані – 69,9 %, скоріше непоінформовані – 16,4 %, зовсім непоінформовані – 1,1 % та вагаються відповісти – 9,8 %. На жаль, не впевнені у своїй поінформованості державні службовці та співробітники органів місцевого самоврядування, тобто саме ті, хто має впроваджувати реформи на місцях. Також зауважимо, що за 2015-2017 рр. у громадській думці ніяких змін стосовно їх поінформованості про зміст реформ так і не відбулось, а, отже, можна зробити висновок, що населенню уряд не роз'яснює основні положення реформ, не достатньо висвітлює інформацію про стан і етапи впровадження реформ, досягнення та проблеми у цьому процесі.

Такі ж тенденції простежуються у відповідях громадян, які взяли участь в опитуванні «Реформи в Україні: громадська думка населення», що проводилося в 2015 р. Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та соціологічною службою Центру Разумкова, в якому взяли участь 2011 респондентів від 18 років у всіх регіонах України. «Лише 9 % українців повністю задоволені станом інформування урядом суспільства про свою роботу. Натомість, на думку 39 % громадян, інформація, яку дає уряд, часто не відповідає дійсності, 28 % вважають, що такої інформації замало, а 24 % нарікають на її незрозумілість. Водночас 12 % переконані, що такою інформацією мають цікавитися фахівці, а не пересічні громадяни» [6]. За їх даними 32 % українців мають певну надію, однак загалом не вірять в успіх реформ, 30 % – зовсім позбавлені такої віри і лише 30 % – у цілому вірять, що реформи увінчаються успіхом.

Відмітимо, що в нашому опитуванні щодо віри респондентів в успіх реформ в Україні думки громадян спочатку в 2015 р. розділилися практично навпіл: вірили і були впевнені в успіх реформ або вірили, хоча і були сумніви 49,2 %; загалом не вірили, проте якась частка надії ще була, або зовсім не вірили в успіх – 41,5 %. В 2017 р. ситуація трішки змінилася на краще: вірили повністю або вірили, хоча і були сумніви, – 50,8 %; зовсім не вірили або загалом не вірили, проте якась частка надії ще була, – 36,4 %. Найстрашніше те, що віри в успіх реформ немає як у тих, хто має їх впроваджувати, так і у тих, хто очікує покращення життя в результаті їх проведення, хоча при цьому останні не готові докласти особисті зусилля заради успіху реформ.

Стосовно поінформованості громадян щодо переліку реформ, що нині впроваджуються. Респондентам було запропоновано перелік реформ, представлений на сайті Національної ради реформ [2]. Із наданого переліку

їм потрібно було визначити, про які конкретно реформи вони знають? Відповіді респондентів про їх поінформованість щодо переліку реформ, зміни, що відбулися у відповідях за три роки, представлено на рис. 1.

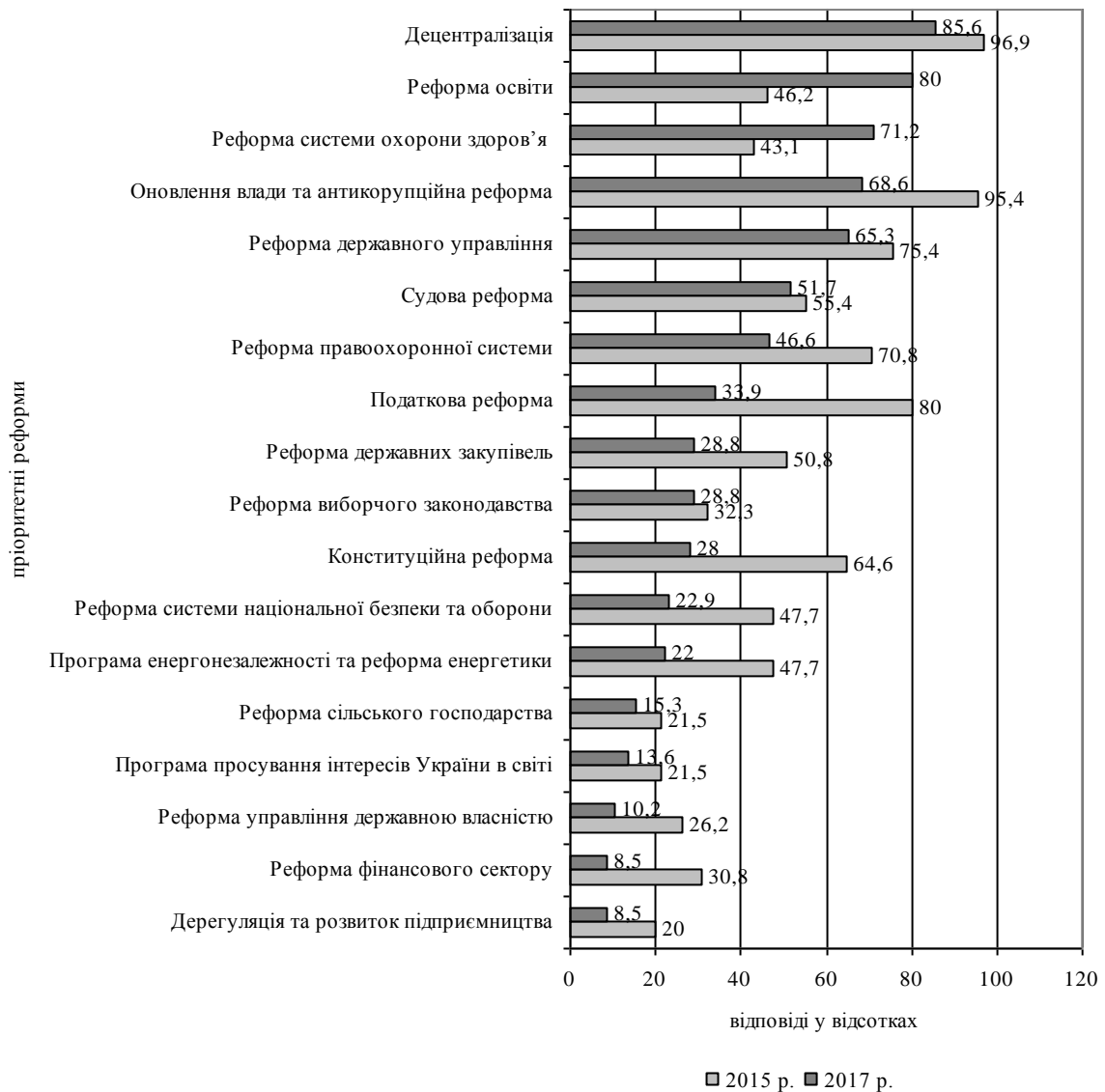

Рис. 1. Зміни у рівні поінформованості респондентів про пріоритетні реформи, що впроваджуються в Україні

Як видно з рисунку, найбільше респонденти знають про 8 із 18 реформ, а саме про децентралізацію (78,1 %), оновлення влади та антикорупційну реформу (78,1 %), реформу державного управління (68,9 %), реформу освіти (66,7 %), реформу системи охорони здоров'я (61,2 %), реформу правоохоронної системи (55,2 %), судову (53,0 %) та податкову реформи (50,3 %). В той же час, варто зазначити, що в поінформованості громадян про реформи за три роки є певні зрушення. Зокрема, в 2015 р.

більше половини відсотків із усіх респондентів також знали про 8 реформ, але їх перелік був іншим. До того ж, про дві реформи, які найбільше обговорюються і досі в суспільстві – децентралізація, оновлення влади та антикорупційну реформа – респонденти в 2015 р. були проінформовані більше, ніж у 2017 р., або їх інтерес до цих реформ значно знизився. А от такі соціальні реформи, як реформа освіти та реформа системи охорони здоров'я, навпаки для респондентів в 2017 р. виявилися більш цікавими й доступними в інформаційному плані. В цілому можна стверджувати, що інтерес громадян до реформ, які проводить уряд, різко падає, населення не бачить значних досягнень у їх проведенні. До того ж відбувається вибіркоче подання інформації у ЗМІ про стан впровадження реформ або пояснення їх суті, що знижує рівень поінформованості громадян щодо цього процесу.

Серед запропонованого переліку пріоритетних реформ першочерговими для країни, на думку респондентів, як і в 2015 р., так і в 2017 р., є реформа оновлення влади та антикорупційна реформа (65,0 %), а також реформа децентралізації (55,7 %).

Хоча, слід відмітити, що в 2017 р. цей показник дещо знизився. Найменш важливими респонденти відзначають реформу управління державною власністю (3,8 %), реформу державних закупівель (4,9 %), реформу виборчого законодавства (6,6 %) та програму просування інтересів України в світі (7,1 %). Як зазначалося вище, дещо змінилася ситуація зі ставленням респондентів до реформи освіти та реформи системи охорони здоров'я (в 2017 р. більший відсоток респондентів визначили їх пріоритетність над іншими). У графічному вигляді визначення респондентами першочерговості реформ представлено на рис. 2.

В цілому можна зазначити, що за три роки громадська думка щодо пріоритетності реформ та першочерговості в їх здійсненні практично не змінилася. Населення країни досі чекає суттєвих змін щодо децентралізації та оновлення влади, а також ефективних антикорупційних заходів.

Нагадаємо, що суть реформи децентралізації полягає в утворенні виконавчих органів місцевого самоврядування на всіх рівнях: у громаді, районі та області; закріпленні принципу субсидіарності при розмежуванні повноважень у системі органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів різних рівнів; отриманні повноважень органами місцевого самоврядування різних рівнів (громади, району, області), які найбільш ефективно будуть виконуватися саме на цьому рівні, а під повноваження отримують необхідні фінансові, матеріальні та інші ресурси під їхню власну відповідальність [1]. Однак, у відповідях респондентів цілком простежується недовіра до державної влади (61,5 % осіб висловлюють свої занепокоєння в тому, що державна влада передасть значну частину повноважень та фінансових ресурсів органам місцевого самоврядування).

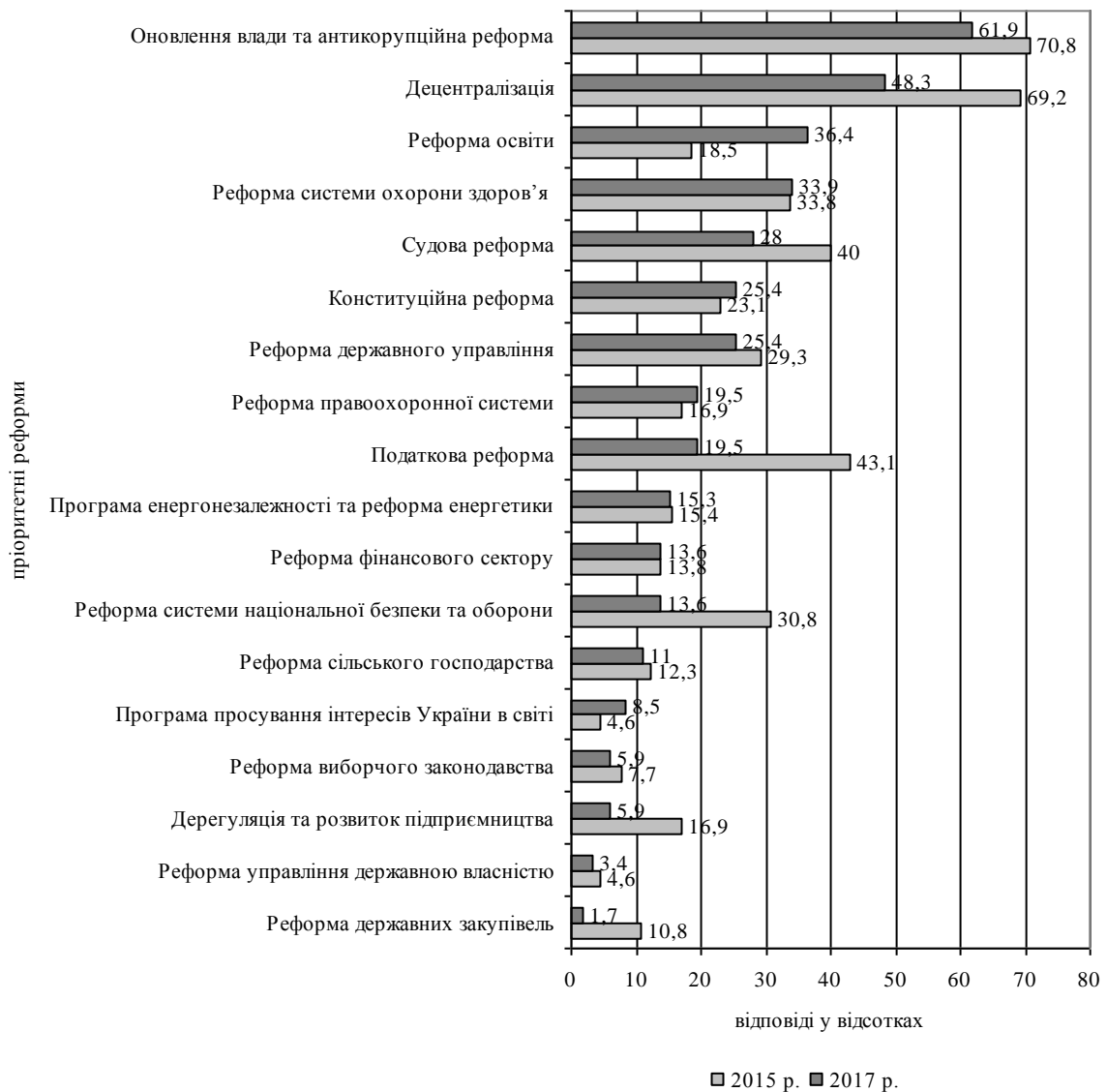

Рис. 2. Визначення респондентами першочерговості серед переліку пріоритетних реформ

Висновки. Підсумовуючи можна стверджувати, що представлений аналіз та узагальнення результатів експертного опитування свідчать про недостатній рівень як правової освіти, так і поінформованості населення про зміст і стан впровадження реформ в Україні. Така негативна тенденція цілком впливає на невпевненість громадян та їх зневіру в успішний результат здійснення реформ. На жаль, найбільш не вистачає інформації про особливості впровадження реформ державним службовцям, які до того ж не мають можливості своєчасно отримати відповідні правові знання, що взагалі унеможлиблює, на нашу думку, проведення реформ на місцях.

Втім, слід зазначити, що унікальність проведеного дослідження полягає: по-перше, в тому, що це перша спроба вивчення стану та проблем публічного управління правовою освітою населення в Україні; по-друге, у вивченні думки такої цільової групи, як слухачі факультету публічного управ-

ління та адміністрування, тобто саме тих осіб, які або працювали, або працюють, або планують працювати в органах виконавчої влади, і саме від їх рівня освітньо-правової підготовки залежить як ефективність процесу реформування на місцях, так і в цілому розвиток Української держави; по-третє, в можливості побачити процес реформування й стан правоосвітньої діяльності очима як пересічної людини, так і управлінців, зрозуміти, чого саме вони прагнуть, де вбачають найбільші виклики, а що взагалі залишається поза увагою як неважливе чи незрозуміле; по-четверте, в можливості вивчити зміни, що відбулися за останні три роки, в ставленні респондентів до досліджуваної проблематики. Отриманий у ході дослідження масив інформації може стати основою, дороговказом для подальших стратегічних планів, правоосвітніх програм і компаній.

Список використаних джерел

1. Децентралізація [Електронний ресурс] : Національна рада реформ. – Режим доступу : <http://reforms.in.ua/ua/reforms/decentralizaciya#overview>.
2. Питання Національної ради реформ і Виконавчого комітету реформ [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 13 серпня 2014 р. № 644/2014 : за станом на 5 черв. 2015 р. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/644/2014>.
3. Полякова О. С. Теоретико-емпіричний аспект дослідження формування рівня правової свідомості громадян: попередній аналіз / О. С. Полякова // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2016. – Вип. 1 (52). – С. 72-77.
4. Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII : [із змін. та допов.] станом на 20 січ. 2018 р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
5. Про затвердження Типового порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 р. № 640 : [із змін. та допов.] станом на 20 бер. 2018 р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/640-2017-%D0%BF/paran11#n11>.
6. Реформи в Україні: громадська думка населення [Електронний ресурс] // Фонд «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва та соціологічна служба Центру Разумкова : за станом на 11 верес. 2015 р. – 6 с. – Режим доступу: http://www.uceps.org/upload/1442234571_file.pdf.

References

1. *Decentralizacija: Nacional'na rada reform.* Available to: <http://reforms.in.ua/ua/reforms/decentralizaciya#overview>. Accessed: 05 May 2018.
2. *Pitannja Nacional'noi radi reform i Vikonavchogo komitetu reform: Ukaz Prezidenta Ukraini vid 13 serpnja 2014 r. № 644/2014.* Available to: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/644/2014>. Accessed: 05 May 2018.
3. Poljakova, O.S. "Teoretiko-empirichnij aspekt doslidzhennja formuvannja rivnja pravovoї svidomosti gromadjan: poperednij analiz." *Teorija ta praktika derzhavnogo upravlinnja* 1 (52) 2016: 72-77. Print.

4. *Pro derzhanu sluzhbu: Zakon Ukraini vid 10 grudnja 2015 r. № 889*. Available to: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/889-19>. Accessed: 05 May 2018.

5. *Pro zatverdzhennja Tipovogo porjadku provedennja ocinjuvannja rezul'tativ sluzhbovoi dij'al'nosti derzhavnih sluzhbovciv: postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 23 serpnja 2017 r. № 640*. Available to: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/640-2017-%D0%BF/paran11#n11>. Accessed: 05 May 2018.

6. *Reformi v Ukraini: gromads'ka dumka naseleennja: Fond «Demokratichni iniciativi imeni Il'ka Kucheriva ta sociologichna sluzhba Centru Razumkova : za stanom na 11 veres. 2015 r.* Available to: http://www.uceps.org/upload/1442234571_file.pdf. Accessed: 05 May 2018.

DOI 10.5281/zenodo.1240894

УДК 351.368

*Федорова Н. О., аспірант, НТУ України “КПІ імені Ігоря Сікорського”,
м. Київ*

*Fedorova N., Post-graduate student of the Department of Theory and Practice of
Management, National Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute", Kyiv*

МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

MEDICAL INSURANCE IN THE SYSTEM OF PUBLIC REGULATION OF INSURANCE ACTIVITIES

У статті здійснено аналіз законодавства, що регулює медичне страхування в Україні. Досліджено показники ринку медичного страхування в Україні, структуру ринку страхування та виявлено основні тенденції його розвитку. Розглянуто напрями реформування медичного страхування та надано пропозиції щодо вдосконалення державного регулювання в цій сфері.

Ключові слова: державне регулювання, медичне страхування, обов'язкове медичне страхування, добровільне медичне страхування.

The legislation regulating of health insurance in Ukraine is analyzed. The indicators and the structure of the health insurance market in Ukraine are investigated, the main tendencies of its development are identified. The directions of reforming medical insurance are considered and the proposals on improving public administration in this area are given.